

นางสาวนิระนารด แจ้ทอง
รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ

CHANGE

(การเปลี่ยนแปลง)

พัฒนาการด้าน วทบ. ของ กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ในมุมมองของท่าน

กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ถือว่าเป็นงานที่เป็นรากฐานในการปฏิบัติการทางวิชาการมายาวนาน กว่า 130 ปี มีการพัฒนาการงานด้านวทบ. มาตั้งแต่การแยกแร่ธาตุ เพื่อนำธาตุที่มีคุณค่า มีราคามาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนางานด้านเภสัชกรรมเพื่อพัฒนายาสมุนไพรทดแทนยานำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีความแพงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นแหล่งกำเนิดของการพัฒนางานด้านมาตรฐาน ที่นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่นำแนวคิดในการพิจารณากิจกรรมเฉพาะอย่างมีระเบียบ ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านมาตรวิทยาของประเทศ และส่งผลต่อมาให้ วศ. ยกระดับเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการด้าน **โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure, NQI)**

โดยปัจจุบันงานด้านมาตรวิทยาได้ดำเนินการด้านการสอบเทียบ เครื่องมือวัดทั้งในระดับทุติยภูมิและระดับใช้งาน งานด้านการตรวจสอบ และรับรองมีการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบผลิตภัณฑ์ตั้งแต่อาหาร น้ำดื่ม เครื่องใช้ในครัวเรือน วัสดุประเภทต่าง ๆ เช่น วัสดุสัมผัสอาหาร ยาง แก้ว กระจก พลาสติก เคมีภัณฑ์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรม การจัดโปรแกรมการทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ งานด้านการพัฒนาบุคลากรด้าน NQI มีสถาบันพัฒนาบุคลากรด้าน NQI งานด้านการรับรองมีหน่วยงานรับรองระบบงานให้แก่หน่วยตรวจสอบ และรับรอง และมีการบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทุกกิจกรรมดำเนินการตามมาตรฐานสากล ในส่วนของงานด้านการมาตรฐาน วศ. ยังได้รับมอบหมายจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรกำหนดมาตรฐาน (Standard Developing Organizations, SDO) อีกด้วย

ความทรงจำที่ประทับใจในรั้ว วศ.

ส่วนตัวเข้ามาทำงานที่ วศ. เพราะคุณพ่ออยากให้เป็นข้าราชการ ซึ่งท่านมองว่าเป็นน้ำซึมบ่อทราย แต่มีความมั่นคง เมื่อถึงวันนี้ในวันที่มีโรคระบาดไวรัสโควิด-19 เราจึงรู้ได้เลยว่าคุณพ่อเป็นผู้มีวิสัยทัศน์จริงๆ เนื่องจากข้าราชการดูจะเป็นอาชีพเดียวที่ไม่ได้รับผลกระทบด้านรายได้จากสถานการณ์ดังกล่าว วันแรกที่เข้ามาทำงานคือวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2528 ในตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานวิเคราะห์แร่และโลหะ กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ รู้สึกตื่นเต้นมากถามตัวเองว่านี่เราได้ทำงาน

ในหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่มีชื่อเสียงขนาดนี้เลยหรือ ตอนเริ่มทำงานใหม่ๆ รุ่นพี่จะช่วยสอนงานให้ทั้งเทคนิคที่เป็น Classical Method เช่น การตกตะกอน การไทเทรต พอเริ่มมีความชำนาญก็ใช้ได้เครื่องมือพิเศษ ได้แก่ เครื่อง Flam Atomic Absorption Spectrophotometer ตอนนั้น วศ. น่าจะมีเพียงเครื่องเดียว

โดยส่วนตัวที่ได้เป็นข้าราชการคนหนึ่งคิดว่า วศ. เป็นหน่วยงานที่มอบทุกอย่างในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการได้รับโอกาสศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ได้รับทุนฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นถึง 3 ครั้ง ในหลักสูตร Research and Development on Materials and Resources, Implementation of Conformity Assessment for Industry และ “การให้คำกำหนดวัสดุอ้างอิงด้วยเทคนิค Isotope Dilution-Inductively Couple Plasma-Mass Spectrometer, ID-ICP-MS โดยการฝึกงานครั้งที่ 3 นี้ทำให้ได้มีการพัฒนาวิธีการให้ค่าวัสดุอ้างอิงตะกั่วในน้ำด้วยเทคนิค ID-ICP-MS ซึ่งเป็นวิธีทดสอบระดับ primary method ได้ร่วมการประชุม Asia Pacific Metrology Program, APMP ทำให้ได้ความรู้ประสบการณ์มาปรับปรุงพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่รับผิดชอบ รวมถึงได้มีโอกาสสอบกรมหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 58 ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ทำให้ได้ใช้เครือข่ายนักศึกษา วปอ. รุ่น 58 ช่วยสนับสนุนการทำงานของ วศ. ได้อย่างสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น

และตลอดเวลาที่อยู่กับ วศ. ได้เห็นพัฒนาการของหน่วยงานที่ต้องปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่มีมติ ครม. ให้กรมวิทยาศาสตร์บริการ ต้องออกนอกระบบและจัดตั้งเป็นองค์กรมหาชน ตอนนั้นเพื่อจะยังคงเป็นหน่วยงานราชการ เราจึงมีการตั้งสำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการเพื่อรองรับบุคลากรที่ยังต้องการเป็นข้าราชการจนถึงปัจจุบันการรับรองห้องปฏิบัติการฯ ดังกล่าว กลายเป็นภารกิจหลักและ

เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จนทำให้ วศ. เป็นหน่วยงานสำคัญในโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ที่ต้องดำเนินการภารกิจด้วยระบบคุณภาพในขณะนี้

และเมื่อพูดถึงการดำเนินการภารกิจด้วยระบบคุณภาพของ วศ. นอกจากช่วยสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดีแล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการทำระบบคุณภาพ ทำให้คนคิดเป็นระบบ มีเหตุผล และคิดวิเคราะห์จนถึงสาเหตุหลัก (root cause analysis) ด้วย

ภาพ วศ. ในอนาคตกับคนรุ่นต่อไป

อยากเห็น วศ. ในแบบที่มีอัตลักษณ์หรือผลิตภัณฑ์อะไรสักอย่าง ที่เมื่อทุกคนเห็นแล้วทำให้ต้องนึกถึง ว่าใช้เลย.. “นี่คือ วศ.” โดยไม่ต้องทำอะไรที่ใหญ่โต แต่มีจุดยืนที่แข็งแกร่ง สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้อย่างมีพลวัต (Dynamic) ตลอดเวลา อยากเห็นภาพการทำงานร่วมกันแบบ Cross function ซึ่งจะทำให้มองเห็นจุดเด่นจุดด้อยของการทำงานของแต่ละภาคส่วน รู้ว่าเรามีงานอะไรเรามีงานอะไร มองเห็นภาพรวมขององค์กรมากขึ้นและเติมเต็มส่วนที่ขาดซึ่งกันและกัน ลดความซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ไม่ดูตาย ช่วยเหลือกันและนำงานที่แยกกันอยู่เป็นส่วนๆ เช่น งานจุลชีววิทยาที่มีอยู่เป็นภารกิจเล็กๆ ในหลายกลุ่มงานมารวมกันเพื่อพัฒนางานรองรับภารกิจในอนาคตขององค์กร มีการใช้ทรัพยากรด้านเครื่องมือสารเคมี สารมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการจัดให้มีศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม มีการเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ใช้เพื่อเอื้อประโยชน์ให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ หรือสามารถพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือการบริการเดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาวิธีทดสอบสำหรับสินค้าใหม่ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ตามเป้าหมายที่กรมวิทยาศาสตร์บริการตั้งไว้